

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Robert Bełczącki, Magdalena Lenik,
Radosław Nowaczewski, Olga Maria Piaskowska,
Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła-Leleno,
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn,
Magdalena Wróbel, Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Ubezpieczonych we wniosku z dnia 19 października 2011 r., RU/287/BCH/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 363 § 1 k.c. w związku z 361 § 2 k.c., poszkodowany dochodzący roszczenia w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej zakładu ubezpieczeń z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych może domagać się w przypadku uszkodzenia pojazdu mechanicznego, w którym zachodzi konieczność wymiany uszkodzonych części, aby należne odszkodowanie zostało ustalone w oparciu o ceny nowych części bez potrąceń amortyzacyjnych?”

podjął uchwałę:

Zakład ubezpieczeń zobowiązany jest na żądanie poszkodowanego do wypłaty, w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu. Jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że prowadzi to do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 12 kwietnia 2012 r., III CZP 80/11, T. Ereciński, J. Frąckowiak, M. Kocon, A. Kozłowska, H. Pietrkowski, M. Romańska, L. Walentynowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 29 listopada 2011 r., I ACa 430/11, zagadnienia prawnego:

„Skarb Państwa czy Instytut Matki i Dziecka w Warszawie ponosi odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego (błędu w sztuce lekarskiej)

popelnionego przy wykonywaniu czynności leczniczych w szpitalu klinicznym - Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie w marcu 1998 roku?"

podjął uchwałę:

Jednostka badawczo-rozwojowa odpowiada za szkodę wyrządzoną w marcu 1998 r. wskutek błędu w sztuce lekarskiej, popełnionego przez osobę wchodzącą w skład zespołu szpitala działającego w strukturze tej jednostki i będącą jej funkcjonariuszem, także wtedy, gdy działalność szpitala była finansowana na zasadach właściwych dla jednostek albo zakładów budżetowych.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 8/12, K. Pietrzykowski, B. Myszk, M. Szulc)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 24 stycznia 2012 r., X Ga 303/11, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa poręczenia zawarta pomiędzy wierzycielem zakładu opieki zdrowotnej a podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności jest czynnością prawną określoną w art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.),

- czy umowa poręczenia zawarta pomiędzy wierzycielem zakładu opieki zdrowotnej a podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności może naruszać umowny zakaz zawierania umowy przelewu wierzytelności?"

podjął uchwałę:

Pozorna umowa poręczenia, zawarta dla ukrycia umowy przelewu wierzytelności przez wierzyciela zakładu opieki zdrowotnej z podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową

windykacją wierzytelności, może naruszać umowny zakaz zawarcia umowy przelewu wierzytelności.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 10/12, K. Pietrzykowski, B. Myszka, M. Szulc)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 28 października 2011 r., VI ACa 404/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku przeniesienia praw z weksla własnego przez indos w połączeniu z przelewem wierzytelności, którą ten weksel zabezpieczał i wejścia posiadacza weksla w stosunek podstawowy łączący wystawcę z remitentem przysługuje takiemu indosatariuszowi ochrona przewidziana w art. 17 Prawa wekslowego?”

podjął uchwałę:

Jeżeli remitent przeniósł weksel własny przez indos i dokonał również na rzecz indosatariusza przelewu wierzytelności, którą weksel zabezpieczał, wystawca tego weksla może przeciwstawić indosatariuszowi zarzut częściowej zapłaty sumy wekslowej, mimo że zapłata nie została uwidoczniiona na wekslu.

(uchwała z dnia 26 kwietnia 2012 r., III CZP 6/12, K. Pietrzykowski, B. Myszka, M. Szulc)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z dnia 13 stycznia 2012 r., IV Ca 593/11, zagadnienia prawnego:

„Czy pod pojęciem »dróg ekspresowych« użytym w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.) należy rozumieć każdy rodzaj drogi ekspresowej, określonej w art. 4 pkt 10 i art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach

publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115), zaliczonej do sieci autostrad i dróg ekspresowych, niezależnie od nadania im statusu drogi płatnej poprzez rozporządzenie Rady Ministrów wydane na podstawie delegacji zawartej w treści art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 13/12, K. Pietrzykowski, B. Myszka, M. Szulc)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 33/12

„Czy w skład kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony (art. 98 § 3 k.p.c.) wchodzi koszty przejazdu do sądu pełnomocnika będącego adwokatem?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 2 marca 2012 r., II Cz 77/12, J. Pratkowiecka, E. Hallada, S. Kornatowicz)

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko Sądu pierwszej instancji, wynikające z wykładni literalnej art. 98 § 2 i 3 k.p.c., że zwrot kosztów przejazdu do sądu przysługuje wyłącznie stronie prowadzącej sprawę osobiście lub przez pełnomocnika niebędącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym. Jeżeli strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, do niezbędnych kosztów procesu nie zalicza się natomiast kosztów przejazdu do sądu jej pełnomocnika. Zauważył, że przedstawione zagadnienie było przedmiotem dwóch odmiennych wypowiedzi Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 8 kwietnia 2011 r., II CZ 137/10 (OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 71) Sąd Najwyższy stwierdził, że w skład kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony nie wchodzi koszty przejazdu do sądu pełnomocnika będącego adwokatem, natomiast w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CZ 22/11 (niepubl.) uznał, iż wydatkiem, o którym mowa w art. 98 § 3 k.p.c., jest również podróż pełnomocnika w celu wzięcia udziału w rozprawie i dopuścił nawet rozliczenie wydatku za transport lotniczy.

Zdaniem Sadu Okręgowego, istnieją argumenty na poparcie obu ww. stanowisk. Wskazał jednak na możliwość zajęcia innego, bardziej kompromisowego, rozstrzygnięcia, że na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. sąd ma obowiązek dokonania każdorazowej oceny, czy do niezbędnych kosztów procesu można zaliczyć także koszty przejazdu adwokata do sądu, uwzględniając okoliczności konkretnej sprawy i jej charakter. Dokonując takiej weryfikacji kosztów sąd powinien

kierować się dodatkowymi kryteriami, jak celowość i niezbędność podróży pełnomocnika, w tym jego szczególna specjalizacja ze względu na przedmiot danej sprawy. Na poparcie swego stanowiska Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1967 r., I CR 61/67 (niepubl.) oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I CZ 109/10 (niepubl.).

E.S.S.

*

III CZP 34/12

„Czy i jakie przesłanki ważności testamentu podlegają badaniu w sprawie o wydanie zaświadczenia dla wykonawcy testamentu (art. 986 k.c. w zw. z art. 665 k.p.c.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 27 grudnia 2011 r., II Ca 1297/11, M. Łoboz, S. Jamróg, K. Biernat-Jarek)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że sprawa o wydanie zaświadczenia o powołaniu na wykonawcę testamentu jest rozpoznawana w postępowaniu nieprocesowym, co wynika z systematyki kodeksu postępowania cywilnego i – zgodnie z art. 514 § 1 k.p.c. – nie wymaga wyznaczenia rozprawy. W sprawie tej zapada rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, co skutkuje możliwością zaskarżenia go apelacją. Nie budzi żadnych wątpliwości, że w takiej sprawie sąd powinien badać, czy wykonawca testamentu ma pełną zdolność do czynności prawnych, gdyż jest to negatywna przesłanka ustawowa bycia wykonawcą testamentu, a jednocześnie wydania stosownego zaświadczenia (art. 986 § 2 k.p.c.). Ustawodawca nie wskazał jednak żadnych innych przesłanek podlegających badaniu w takim postępowaniu.

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko skarżącego, że w tym postępowaniu badaniu podlega wyłącznie kwestia istnienia testamentu jako postawy do wydania zaświadczenia, nie podlega natomiast badaniu ważność testamentu. W sytuacji, w której ważność testamentu będzie mogła być skutecznie zakwestionowana w omawianym postępowaniu, wykonawca testamentu straci legitymację do działania, a brak zaświadczenia pozbawi go realnej możliwości wykonywania swoich uprawnień i obowiązków.

Sąd Okręgowy przedstawił także stanowisko Sądu pierwszej instancji, że wyłącznie ważny testament może stanowić podstawę do wydania zaświadczenia i w razie zaistnienia sporu w tym zakresie toczącego się w ramach innego postępowania, np. postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, należy poczekać na jego prawomocne rozstrzygnięcie. Oznacza to, że w sytuacji, w której postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku nie zostałyby jeszcze wszczęte zarzut nieważności testamentu mógłby zostać rozpoznany w postępowaniu o wydanie zaświadczenia o powołaniu na wykonawcę testamentu.

E.S.S.

*

III CZP 35/12

„Jaką opłatę (stosunkową czy podstawową) w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594) należy pobrać od pozwanego jako opłatę od apelacji w sytuacji, gdy pozwany w apelacji wnosi o rozłożenie na raty zasądzzonego roszczenia przy czym wniosku o rozłożenie na raty świadczenia dochodzonego przez powoda nie składał w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, zaś w przypadku obowiązku pobrania opłaty stosunkowej w jaki sposób ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 marca 2012 r., I ACz 132/12, M. Głowacka, M. Górecki, J. Nowicki)

Sąd Apelacyjny powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1971 r., III CZP 95/70 (OSNC 1971, nr 6, poz. 96), zgodnie z którą sprawa w zakresie wniosku o rozłożenie na raty zasądzzonego świadczenia jest sprawą majątkową, ale nie o roszczenie pieniężne. W sprawach o roszczenie pieniężne, w których przedmiotem apelacji jest wyłącznie rozłożenie świadczenia na raty, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota wskazana przez skarżącego w apelacji. Uchwała ta nie wskazuje jednak zasad, według których powinno nastąpić sprawdzenie podanej przez skarżącego w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 25 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie jest zasadne stanowisko, że w takiej sytuacji wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wartość świadczenia zasądzonego od pozwanego na rzecz powoda, gdyż skarżący w apelacji nie kwestionuje zasadności zasądzonego świadczenia, lecz jedynie wnosi o rozłożenie go na raty. Przyjęcie odmiennego stanowiska nie różnicowałoby sytuacji osoby, która w apelacji zaskarżałaby wyrok sądu pierwszej instancji co do istoty sprawy od osoby, która domaga się jedynie rozłożenia na raty zasądzonego świadczenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, możliwe jest przyjęcie poglądu, że w omawianej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota skapitalizowanych odsetek obliczonych od świadczeń ratalnych za okres od dnia wydania wyroku do dnia płatności poszczególnych rat, co może uzasadniać pobranie od apelacji opłaty podstawowej, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdyż przepisy ustawy nie przewidują pobrania w takiej sprawie opłaty stosunkowej.

E.S.S.

*

III CZP 36/12

„Czy w obecnym stanie prawnym – po wejściu w życie przepisów art. 305¹ – 305⁴ k.c. – aktualne pozostaje stanowisko o istnieniu roszczenia z § 2 art. 231 k.c. dla właściciela gruntu, na którym posadowiona jest linia energetyczna, rozumiana jako inne urządzenie wzniesione przez nieuprawniony podmiot?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 6 października 2011 r., I Ca 334/11, J. Żurawicki, M. Lisiczyński, J. Zalewski)

Sąd Okręgowy zauważył, że przed wejściem w życie przepisów dotyczących służebności przesyłu, tj. art. 305¹–305⁴ k.c., właściciel nieruchomości zabudowanej linią przesyłową mógł wystąpić z roszczeniem o wykup działki na podstawie art. 231 § 2 k.c., albo poszukiwać ochrony prawnej na podstawie przepisów o służebności, do których należało stosować w drodze analogii przepisy o drodze koniecznej (art. 145 k.c.).

Po wejściu w życie przepisów dotyczących służebności przesyłu powstało zagadnienie, czy właściciel działki zabudowanej urządzeniami przesyłowymi może

nadal korzystać z ochrony prawnej przewidzianej w art. 231 § 2 k.c., czy też ochrona ta zostanie wyłączona przez przepisy dotyczące instytucji służebności przesyłu. Wtedy byłaby to jedyna forma ochrony prawnej właściciela nieruchomości, oczywiście z uwzględnieniem przysługujących mu nadal roszczeń odszkodowawczych.

Dopuszczając współistnienie na nowym gruncie prawnym roszczenia o wykup nieruchomości powstaje pytanie o zbieg roszczeń o wykup nieruchomości z roszczeniem o ustanowienie służebności przesyłu, co – w ocenie Sądu Okręgowego – jest skomplikowanym zagadnieniem cywilistycznym.

E.S.S.

*

III CZP 37/12

„Czy możliwe jest umorzenie z mocy samego prawa egzekucji z nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym alimentów w przypadku braku złożenia przez wierzyciela w przeciągu roku wniosku o pojęcie zawieszoności postępowania co do nieruchomości dłużnika?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 marca 2012 r., II Cz 59/12, M. Grzesik, B. Badenio-Gregrowicz, E. Woźniak)

Źródłem wątpliwości Sądu Okręgowego stał się art. 1086 § 5 k.p.c., zgodnie z którym art. 823 k.p.c. nie znajduje zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym mającym za przedmiot świadczenia alimentacyjne, w zestawieniu z art. 1081 § 1 k.p.c., według którego, jeżeli egzekucja dotyczy alimentów lub renty mającej charakter alimentów, wierzyciel, kierując wniosek o wszczęcie egzekucji, nie ma obowiązku wskazywać sposobu egzekucji ani majątku dłużnika, z którego ma być prowadzona; w takim wypadku uważa się, że wniosek dotyczy wszystkich dopuszczalnych sposobów egzekucji, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości.

W ocenie Sądu Okręgowego, należy konsekwentnie przyjąć, że wówczas poszczególne etapy egzekucji z nieruchomości wymagają wniosku wierzyciela. Podobnie należy ocenić sytuację, w której wierzyciel w ciągu roku nie złoży wniosku o podjęcie zawieszoności postępowania. Wydaje się, że art. 823 k.p.c. nie będzie miał zastosowania jedynie wtedy, gdy wierzyciel nie musi podejmować czynności, aby

nadać bieg egzekucji, przyjęcie bowiem poglądu przeciwnego prowadzi do wniosku, że nieruchomości może pozostawać zajęta przez wiele lat, pomimo braku aktywności wierzyciela.

R.B.

*

III CZP 38/12

„W jaki sposób osoby, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2003 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266) odpowiadają wobec właściciela za zapłatę odszkodowania normowanego w ust. 1 i 3 tego artykułu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 16 marca 2012 r., II Ca 24/12, I. Mostowska, E. Woźniak, S. Krajewski)

Sądu Okręgowy powziął wątpliwość co do charakteru prawnego odpowiedzialności osób wspólnie zajmujących lokal bez tytułu prawnego, które obowiązane są co miesiąc do dnia opróżnienia lokalu uiszczać odszkodowanie w wysokości określonej w art. 18 ust. 3 wspomnianej ustawy. W grę wchodzi odpowiedzialność solidarna, *in solidum* albo *pro parte*. Odpowiedzialność solidarna nie może być domniemywana, a nie wynika wprost ze wskazanego przepisu. Jeśli jednak poprzednio osoby takie łączył z właścicielem stosunek najmu, to na podstawie art. 688¹ § 1 k.c. za zapłatę czynszu odpowiadały solidarnie. Odnośnie do odpowiedzialności *in solidum* należy uznać, że chociaż każdą z takich osób łączy z właścicielem odrębny stosunek prawny, to nie są one oparte na różnych podstawach prawnych. Odrzucenie obu rozwiązań prowadzi do przyjęcia podzielności świadczenia zgodnie z art. 379 § 1 k.c., co jednak znacząco osłabia pozycję właściciela.

R.B.

*

III CZP 39/12

„Czy odstąpienie od umowy wzajemnej pozbawia stronę dokonującą takiego odstąpienia roszczenia o zapłatę przez drugą stronę kary umownej, zastrzeżonej na wypadek zwłoki lub opóźnienia za okres poprzedzający odstąpienie od umowy, jeśli strony w umowie nie zastrzegły prawa dochodzenia tej kary również w przypadku odstąpienia od umowy, zastrzegły natomiast karę umowną przysługującą z tytułu odstąpienia od umowy.”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2012 r., I ACa 793/11, B. Kozłowska, D. Markiewicz, R. Obrębski)

Sąd drugiej instancji, nawiązując do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2007 r., II CNP 101/07 (niepubl.), wskazał, że zwrot „umowa uważana jest za niezawartą” wskazuje na element fikcji, konieczny wtedy, gdy umowa była zawarta oraz w znacznej części już wykonana. Ustawa określa przywracanie stanu sprzed jej wykonania, a ponadto uprawnia odstępującego do odszkodowania od drugiej strony odpowiedzialnej za niewykonanie zobowiązania (art. 494 k.c.). Utrzymywanie w mocy postanowień umownych zabezpieczających lub upraszczających wyrównanie szkody w znaczeniu bardziej potocznym niż w art. 361 § 2 k.c. lub skłaniających dłużnika do wypełnienia zobowiązania jest zgodne z zasadami współczesnych regulacji prawa kontraktowego lub traktatowego, a utrzymywanie się roszczeń o zapłatę kary umownej nie zostało zakwestionowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 411/04, niepubl., z dnia 6 maja 2004 r., II CK 261/03, niepubl. i z dnia 15 września 2005 r., II CK 72/05, nie publ.). Kary za zwłokę mogą być obliczane tylko za pewien okres, np. do momentu, kiedy świadczenie stało się niemożliwe lub do czasu odstąpienia przez wierzyciela od umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 1998 r., II CKN 913/97, nie publ.). Sąd Najwyższy zauważył również, że nie można podzielić stanowiska, iż w związku z wystąpieniem prawnych skutków odstąpienia od umowy *ex tunc*, po wygaśnięciu umowy strona powodowa (wykonująca uprawnienie odstąpienia od umowy) nie mogłaby w ogóle dochodzić kar umownych przewidzianych w tej umowie na wypadek opóźnienia wykonania umowy lub w razie jej niewykonania; powstałe już roszczenie o zapłatę umownych nie traci bytu prawnego także po odstąpieniu od umowy (wyrok z dnia 29 czerwca 2005 r., V CK 105/05, nie publ.). Wykonanie prawa

odstąpienia od umowy wzajemnej znosi prawa i obowiązki stron należące do jej istoty, natomiast wywołuje nowe roszczenia określone w ustawie oraz nie znosi odpowiedzialności z tytułu zastrzeżenia kary umownej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., IV CSK 157/06, OSNC 2007, nr 7–8, poz. 114).

Jak zauważył Sąd Apelacyjny, w orzecznictwie Sądu Najwyższego można znaleźć również odmienne stanowisko, w którym akcentowane jest zagadnienie kwalifikacji spełnienia przez dłużnika jedynie części świadczenia jako niespełnienia świadczenia (niewykonania zobowiązania) i w efekcie niedopuszczalności kumulacji kar umownych zastrzeżonych na wypadek odstąpienia od umowy oraz kar umownych zastrzeżonych na wypadek zwłoki w spełnieniu świadczenia (uchwała z dnia 16 stycznia 1984 r., III CZP 70/83, OSNC 1984, nr 8, poz. 131). Zgodnie z tym poglądem, nie jest możliwe jednoczesne spełnienie wymagań, od których naliczenie tych kar jest uzależnione, tj. wykonać choćby w sposób nienależyty i nie wykonać tego samego zobowiązania (zob. także wyrok z dnia 28 stycznia 2011 r., I CSK 315/10, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 85).

A.T.

*

III CZP 40/12

„Czy sytuacja, w której osoba prawna ma tzw. zarząd kadłubowy jest objęta hipotezą art. 42 § 1 k.c., a zatem sąd ustanawia dla niej kuratora?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 19 marca 2012 r., VI Ga 34/12, J. P. Naworski, M. Białocerkiewicz, J. Rusiński)

W ocenie Sądu Okręgowego, przedstawiony problem prawny dotyczy tego, jak w rozumieniu art. 42 § 1 k.c. należy rozumieć brak organu powołanego do prowadzenia spraw osoby prawnej, a w szczególności czy brak ten zachodzi w przypadku występowania organu o składzie osobowym zdekompletowanym, zmniejszonym poniżej minimalnej wymaganej statutem liczby członków. Sąd drugiej instancji wskazał, że zagadnienie to nie zostało do tej pory rozstrzygnięte w publikowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego i odwołując się do poglądów prezentowanych w piśmiennictwie wskazał, iż pojęcie braku organu powołanego do

prowadzenia spraw osoby prawnej należy rozumieć szeroko, tj. jako każdą sytuację, w której organ nie jest prawidłowo obsadzony (w jego skład nie wchodzi wymagana prawem liczba podmiotów). Zarząd osoby prawnej składający się z mniejszej liczby członków zarządu niż przewiduje ustawa lub statut nie stanowi organu osoby prawnej, a do chwili uzupełnienia minimalnego składu osoba prawna pozbawiona jest organu i uzasadnione jest ustanowienie dla niej kuratora.

W przypadku spółek kapitałowych przyjmuje się, że członkowie tzw. zarządu kadłubowego mogą reprezentować osobę prawną jeśli jest możliwe spełnienie wymogu obowiązującego w danej spółce sposobu reprezentacji. Przeciwno pozbawieniu członków „zarządu kadłubowego” kompetencji do reprezentowania osoby prawnej przemawia zasada bezpieczeństwa obrotu. Skoro osoba prawna może prowadzić swoje sprawy, przynajmniej w zakresie, w jakim „zarząd kadłubowy” podejmuje czynności prawne za osobę prawną, wyznaczenie kuratora na podstawie art. 42 k.c. jest nieuzasadnione. Ustanowienie kuratora doprowadziłoby do występowania w obrocie „zarządu kadłubowego” i przedstawiciela ustawowego osoby prawnej do jej reprezentacji, a taki dualizm mógłby spowodować negatywne konsekwencje dla obrotu prawnego. Jak zauważył Sąd Okręgowy, skoro „zarząd kadłubowy” ma możliwość działania, to sam może doprowadzić do uzupełnienia zarządu poprzez wybór nowych członków i nie jest w tej sytuacji potrzebny kurator.

A.T.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Treść art. 1 Konwencji dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 284) została tak ukształtowana, aby w możliwie szerokim zakresie utrzymać w mocy dokonane rozrządzenia.

(postanowienie z dnia 15 maja 2009 r., III CSK 338/08, M. Kocon, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz, niepubl.)

Glosa

Jadwigi Pazdan, Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego 2011, nr 8, s. 139

Glosatora wskazała, że na tle przedstawionego stanu faktycznego nie ulega wątpliwości, iż forma testamentu sporządzonego w 1966 r. – gdy testatorka zmarła w 1980 r. – podlegała prawu wskazanemu przez konwencję haską z 1961 r., która w chwili śmierci spadkodawczyni już w Polsce obowiązywała. Z tego względu konstatację Sądu Najwyższego uznała za trafną. Wskazała także, że trafna, jakkolwiek niepełna, jest dokonana przez Sąd Najwyższy interpretacja art. 1 konwencji haskiej, prowadząca zasadniczo do wniosku, że w przepisie tym, w zakresie formy testamentu, przewidziano alternatywną właściwość kilku systemów prawnych. Przepis art. 1 pkt e konwencji, gdy testament dotyczy nieruchomości, dopuszcza dodatkowo możliwość dopełnienia przy sporządzeniu testamentu – w zakresie, w jakim dotyczy on nieruchomości – wymagań przewidzianych przez prawo miejsca położenia nieruchomości. Glosatorka podkreśliła, że nie wyłącza to jednak, również gdy do spadku wchodzi nieruchomość, możliwości dopełnienia wymagań przewidzianych przez prawo wskazane przez art. 1 pkt a, b, c, d konwencji, gdyż na tym polega istota alternatywnej właściwości, której przepis ten hołduje. Z tego względu, w ocenie glosatorki, w pełni wystarczające było dopełnienie wymagań przewidzianych przez

prawo miejsca sporządzenia testamentu (art. 1 pkt a konwencji). W tej części oceniła pozytywnie uzasadnienie glosowanego orzeczenia.

Autorka glosy wskazała jednak, że kolizyjnoprawnego tła zabrakło dalszym wywodom uzasadnienia, a mianowicie brak określenia prawa właściwego do oceny treści i wykładni testamentu oraz wskazania kolizyjnoprawnej podstawy zastosowania art. 961 k.c. Wskazała, że nie są to kwestie podlegające prawu właściwemu dla formy testamentu (statutowi formy), lecz innemu prawu (innemu statutowi). Z tego względu można brać pod uwagę statut testamentowy, wyznaczony w okresie orzekania we wszystkich instancjach przez art. 35 p.p.m. z 1965 r. lub statut spadkowy wyznaczony przez art. 34. Wskazała, że podstawę kolizyjnoprawną stosowania art. 961 k.c. stanowi statut testamentowy, chodzi tu bowiem o regułę interpretacyjną treści testamentu. W jej ocenie, art. 961 k.c. w rozpatrywanej sprawie mógłby być stosowany tylko wtedy, gdyby statutem testamentowym byłoby prawo polskie. Jej zdaniem, kwestia ta nie została jednak w uzasadnieniu omawianego postanowienia wyjaśniona.

O.M.P.

*

W razie niewykonania zobowiązania wierzyciel, który nie odstąpił od umowy, może dochodzić naprawienia szkody na zasadach ogólnych, a należne mu odszkodowanie nie jest ograniczone do wartości zadatku lub jego podwójnej wysokości.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 39/09, J. Frąckowiak, G. Bieniek, I. Koper, OSNC 2010, nr 2, poz. 25; BSN 2009, nr 6, s. 9; MoP 2009, nr 24, poz. 1345; ; Rej. 2009, nr 7-8, s. 172; Rej. 2009, nr 9, s. 197; Rej. 2010, nr 4, s. 171)

Glosa

Marcina Andrzeja Wagnera, Ius Novum 2011, nr 2, s. 159

Glosator uznał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w glosowanej uchwale za trafny, wskazując jednocześnie, że stanowi on przejaw ewolucji sposobu rozumienia pojęcia zadatku. Odwołując się do wykładni funkcjonalnej, Sąd Najwyższy trafnie – zdaniem autora – wywiódł, że uznanie w razie zastrzeżenia zadatku braku możliwości

żądania odszkodowania na zasadach ogólnych pozbawiałoby uprawnionego ważnego uprawnienia, jakie ma każdy wierzyciel w razie niewykonania umowy. Trafnie także podkreślił, że funkcją zadatku jest stymulowanie stron do wykonania zawartej umowy.

Głosę aprobowującą do omawianej uchwały opracowała także M. Sieradzka (LEX nr 503593). Przeanalizowała ją również M. Tenenbaum-Kulig w opracowaniu „Uprawnienia wierzyciela nieodstępującego od umowy zabezpieczonej zadatkiem – na tle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009 r. (III CZP 39/09)”, w: Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka, red. J. Gołaczyński i P. Machnikowski, Warszawa 2010, s. 639.

M.S.L.

*

Ocena skuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej przez bank wymaga uwzględnienia postanowień umowy łączącej strony oraz regulacji zawartej w art. 75 prawa bankowego.

(wyrok z dnia 24 marca 2010 r., V CSK 296/09, D. Zawistowski, W. Katner, B. Ustjanicz, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 4, s. 19)

Glosa

Tomasza Czecha, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 4 s. 35

Glosa ma charakter aprobowujący.

Glosator wskazał, że wyrok odnosi się do trzech zagadnień interesujących dla praktyki bankowej. Pierwsze stanowi możliwość wykorzystania pełnomocnictwa w celu zabezpieczenia i wyegzekwowania wierzytelności, drugie, problematyka naprawienia szkody przez wierzyciela w związku ze skorzystaniem przez niego z pełnomocnictwa z uszczerbkiem dla majątku dłużnika – mocodawcy, i trzecie, sprowadzające się do pytania o możliwość użycia pełnomocnictwa przez wierzyciela w okresie, w którym jego wierzytelności nie są jeszcze wymagalne. W ocenie glosatora, w prawie polskim pełnomocnictwo pełniące funkcję egzekucyjną jest co do zasady dopuszczalne. Przemawia za tym, w jego ocenie, ogólna zasada autonomii

woli obowiązująca na płaszczyźnie prawa cywilnego oraz brak zakazu stosowania takiej konstrukcji.

Ponadto glosator wskazał, że skoro dłużnik może przenieść na wierzyciela składnik majątkowy w celu zaspokojenia wierzytelności (*datio in solutum* – art. 453 k.c.), to trzeba dopuścić udzielenie wierzycielowi lub wskazanej przez niego osobie pełnomocnictwa do odpłatnego zbycia takiego składnika w imieniu i na rzecz dłużnika. Zdaniem glosatora, jeśli w celu zabezpieczenia wierzytelności dłużnik może przewłaszczyć określony składnik majątkowy na wierzyciela, który następnie ma kompetencję do zbycia tego składnika w imieniu własnym, to należy uznać za dopuszczalne zbycie składnika przez wierzyciela w imieniu dłużnika na podstawie pełnomocnictwa. Zwrócił uwagę, że przedstawione argumenty przemawiają także za uznaniem, iż takie pełnomocnictwo jest dopuszczalne także po wypowiedzeniu umowy kredytowej, wbrew wątpliwościom zasygnalizowanym przez Sąd Najwyższy, chociaż wierzytelność wierzyciela nie stała się jeszcze wymagalna. W ocenie glosatora, na tle omawianego orzeczenia niedosyt budzi brak szerszych rozważań sądów na temat podstawy prawnej odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczyciela.

O.M.P.

*

1. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdza niezgodność z Konstytucją braku określonej regulacji prawnej w kwestionowanym przepisie, nie powoduje utraty mocy obowiązującej tego przepisu.

2. Nie można skutecznie odroczyć mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu, jeżeli sentencja wyroku stwierdzającego niezgodność tego przepisu z Konstytucją została tak sformułowana, iż nie powoduje utraty mocy obowiązującej.

(*wyrok z dnia 8 lipca 2010 r., II CSK 3/10, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2011, nr 2, poz. 19; BSN 2010, nr 9, s. 13, MoP 2011, nr 11, s. 600; Rej. 2010, nr 11, s. 203; NPN 2010, nr 3, s. 133; Rej. 2011, nr 4, s. 146*)

Glosa**Michała Ziółkowskiego**, Państwo i Prawo 2012, nr 4, s. 137

Glosa ma charakter krytyczny.

Przedmiotem glosowanego wyroku są skutki prawne wyroku pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 grudnia 2008 r., w którym orzeczono, m.in. że art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (dalej: „u.s.m.”), w zakresie, w jakim zobowiązuje spółdzielnię do zawarcia umowy przeniesienia własności lokalu po dokonaniu przez członka spółdzielni wyłącznie określonych przedmiotowo spłat, jest niezgodny z art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 21 ust. 2 Konstytucji. Równocześnie Trybunał, korzystając z kompetencji przewidzianej w art. 190 ust. 3 danie pierwsze *in fine* Konstytucji, ustalił inny termin utraty mocy obowiązującej wybranych norm, które uznał za niekonstytucyjne.

Glosator odniósł się m.in. do dwóch konkluzji składających się na uzasadnienie stanowiska Sądu Najwyższego. Zgodnie z jedną, ważność i związanie sądów powszechnych decyzją walidacyjną, o której mowa w art. 190 ust. 3 *in fine* Konstytucji, zależne są od formuły sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego, natomiast zgodnie z drugą, bezprzedmiotowe są – zdaniem Sądu Najwyższego – rozważania odnoszące się do utraty mocy obowiązującej normy stanowiącej przedmiot omawianego wyroku Trybunału, gdyż art. 12 ust. 1 u.s.m. w brzmieniu, które poddano kontroli konstytucyjności, został zmieniony przez prawodawcę przed upływem terminu utraty mocy obowiązującej normy. Glosator zauważył, że wskazane konkluzje nie mają konstytucyjnych podstaw.

Zaznaczył, że stosując językowe i systemowe dyrektywy interpretacji art. 190 ust. 3 zdanie pierwsze w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji należy przyjąć, że wyroki Trybunału w przedmiocie braku zgodności aktu lub jego części z Konstytucją mają charakter konstytutywny. Tym samym skutek w postaci zmiany w systemie prawnym nie jest zależny od formuły sentencji negatywnego wyroku, gdyż wiąże się zawsze ze stwierdzeniem braku zgodności normy z Konstytucją. Formuła sentencji wskazuje zakres niekonstytucyjności; jest ostateczna i powszechnie obowiązująca.

Autor podniósł również, że zmiana przez prawodawcę niekonstytucyjnej normy w tzw. okresie odroczenia może konsumować skutek wyroku Trybunału, jednak nie zawsze to nastąpi, należy bowiem uwzględnić różnice pomiędzy następstwami derogacji prawodawczej i derogacji trybunalskiej. Tym samym rozważania te nie są bezprzedmiotowe.

M. W.

*

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa w terminie przewidzianym w art. 202 § 1 k.s.h. także wtedy, gdy według uchwały wspólników powołanie nastąpiło na czas nieokreślony.

(uchwała z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 23/10, A. Górski, B. Mysza, M. Sychowicz, OSNC 2011, nr 1, poz. 6; BSN 2010, nr 7, s. 7; OSP 2011, nr 5, s. 57; MoP 2011, nr 7, s. 374; Rej. 2010, nr 7-8, s. 181; Rej. 2011, nr 3, s. 151; MoPH 2011, nr 1, s. 67)

Glosa

Karola Skrodzkiego, Palestra 2012, nr 3-4, s. 183

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator przychylił się do poglądu Sądu Najwyższego, że gdy umowa spółki nie zawiera unormowań odnośnie do okresu, na który następuje powołanie członka zarządu, oraz nie reguluje w sposób szczególny czasu wygaśnięcia mandatu, wygasa on zgodnie z art. 202 § 1 k.s.h., tj. z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. Zgodził się również z zapatrywaniem, że powołanie członka zarządu spółki na czas nieokreślony na podstawie postanowień umowy oznacza, iż do ustalenia daty wygaśnięcia mandatu nie ma zastosowania art. 202 § 1 i 2 k.s.h., a wygaśnięcie mandatu następuje z chwilą odwołania członka zarządu, jego rezygnacji lub śmierci (art. 202 § 4 k.s.h.). Za dopuszczalne uznał przy tym uregulowanie w umowie spółki długości kadencji członka zarządu i momentu wygaśnięcia mandatu w sposób odmienny niż w art. 202 § 1 i 2 k.s.h., w tym również

przez wprowadzenie zapisu, że członkowie zarządu powoływani są na czas nieokreślony. Podkreślił, że przyjęcie na podstawie art. 202 § 1 k.s.h., iż w razie powołania na czas nieokreślony mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu przekreślałoby prawidłowe rozumienie pojęcia „czas nieokreślony”, oznaczającego okres, którego końca nie da się z góry przewidzieć.

Glosy aprobujące do uchwały sporządzili również Z. Kuniewicz (OSP 2011, nr 5, poz. 57), D. Wajda (Prawo Spółek 2011, nr 6, s. 43), M. Borkowski (Lex nr 585107) i K. Baryś (Lex nr 585107), a M. Tofel oraz K. Osajda omówili ją w przeglądach orzecznictwa (Prawo Spółek 2010, nr 11, s. 2 oraz Glosa 2011, nr 3, s. 9). Z kolei P. Letolc opatrzył ją komentarzem (MoP 2010, nr 19, dodatek, s. 45).

M.P.

*

Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych chroni nabywcę użytkownika wieczystego także w razie wadliwego wpisu w księdze wieczystej Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego jako właściciela nieruchomości.

(uchwała z dnia 15 lutego 2011 r., III CZP 90/10, T. Ereciński, M. Bączyk, J. Górowski, A. Górski, J. Gudowski, W. Katner, M. Romańska, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 76; BSN 2011, nr 2, s. 7; Rej. 2011, nr 3, s. 153; Pal. 2011, nr 3–4, s. 170; NPN 2011, nr 1, s. 129; Rej. 2011, nr 11, s. 128)

Glosa

Macieja Rzewuskiego, Radca Prawny 2012, nr 123, dodatek naukowy, s. 12

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosator odniósł się do powołanego przez Sąd Najwyższy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 lipca 2004 r., wyrażając aprobatę dla zapatrywania Trybunału sformułowanego w tym wyroku. Uznał, że trafnie przyjęto, iż w świetle konstytucyjnych unormowań ochrony własności nie jest wykluczona możliwość

zapewnienia mechanizmów tworzących większą ochronę prawną określonym podmiotom w stosunku do innych. Następnie autor wskazał na wymaganie stosowania wykładni językowej art. 5 u.k.w.h., według której przepis ten wyraźnie akcentuje, że rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych odnosi się jedynie do takiego prawa rzeczowego, które istnieje lub co najmniej istniało w chwili złożenia wniosku o ujawnienie w księdze wieczystej innego podmiotu uprawnionego. Autor glosy uznał zatem, że stosunek prawny w postaci użytkowania wieczystego nie może w ogóle powstać w przypadku braku przedmiotu użytkowania wieczystego, czyli gruntu należącego do Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków. Zdaniem glosatora, w opisanej sytuacji nie jest dozwolone zastosowanie instytucji rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, gdyż doszłoby do obejścia regulacji odnoszących się do kształtu prawnego stosunku użytkowania wieczystego. Na poparcie swojej tezy glosator powołał się na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w poprzednich orzeczeniach, np. w wyroku z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 405/99 (OSNC 2002, nr 11, poz. 142).

Orzeczenie było również przedmiotem glosy M. Kalińskiego (Rejent 2012, nr 1, s. 136).

M.L.

*

Rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która tylko pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego.

(wyrok z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/10, I. Gromska-Szuster, J. Górowski, K. Pietrzykowski, OSP 2012, nr 4, poz. 44)

Glosa

Mirosława Nestorowicza, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 4, poz. 44

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator podniósł, że art. 23 i 24 w związku z art. 448 k.c. mogą być stosowane tylko do czynów niedozwolonych, których skutkiem jest śmierć poszkodowanego, mających miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. W stosunku do zdarzeń późniejszych wyłączną podstawę odpowiedzialności stanowi art. 446 § 4 k.c. Autor zauważył, że treść art. 446 § 4 k.c. oznacza pełną swobodę sędziowską zarówno co do oceny krzywdy, kręgu osób najbliższych uprawnionych do zadośćuczynienia, jak i co do wysokości zadośćuczynienia.

W dalszej kolejności przedstawił rozwiązania w zakresie zadośćuczynienia na rzecz osób bliskich zmarłego w ustawodawstwie i orzecznictwie innych krajów europejskich. Wskazał przy tym, że polska regulacja art. 446 § 4 k.c. zbliża się do unormowań romańskich. Poddał również silnej krytyce rozwiązania przyjęte w ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 113, poz. 660), w której określono maksymalną wysokość świadczeń z tytułu zdarzenia medycznego w razie śmierci jako trzykrotność maksymalnej wysokości świadczeń na rzecz poszkodowanego pozostałego przy życiu.

Glosator wyraził zapatrywanie, że roszczenie o zadośćuczynienie na podstawie art. 446 § 4 k.c. przysługuje w zasadzie automatycznie, a sąd może badać tylko rozmiar, trwałość i skutki krzywdy. Wyjaśnił, że ustalając wysokość zadośćuczynienia, sąd powinien wziąć pod uwagę m.in. stopień bliskości osoby uprawnionej wobec zmarłego, wiek uprawnionego, intensywność więzi emocjonalnej ze zmarłym i cierpienia doznane przez osobę bliską. W jego ocenie, sytuacja materialna uprawnionego powinna natomiast zostać pominięta. Autor przychylił się także do stanowiska Sądu Najwyższego, że rozmiar zadośćuczynienia na rzecz osoby bliskiej może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa. Zaoponował jednocześnie przeciwko stosowaniu tego kryterium do zadośćuczynienia na rzecz osoby bezpośrednio poszkodowanej.

M.P.

teza oficjalna

Usługodawca świadczący drogą elektroniczną usługi polegające na umożliwieniu bezpłatnego dostępu do utworzonego przez siebie portalu dyskusyjnego nie ma obowiązku zapewnienia możliwości identyfikacji usługobiorcy dokonującego wpisu na tym portalu i nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, chyba że wiedział, iż wpis narusza te dobra i nie usunął go niezwłocznie.

teza opublikowana w OSP

Usługodawca świadczący drogą elektroniczną usługi polegające na umożliwieniu bezpłatnego dostępu do utworzonego przez siebie portalu dyskusyjnego nie ma obowiązku zapewnienia możliwości identyfikacji usługobiorcy dokonującego wpisu na takim portalu. Nie odpowiada też za naruszenie przez niego cudzego dobra osobistego, chyba że wiedział, iż wpis narusza to dobro i nie usunął go niezwłocznie.

(wyrok z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 665/10, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 2, poz. 27; OSP 2012, nr 4, poz. 45; BSN 2011, nr 11, s. 12)

Glosa

Tomasza Targosza, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 4, poz. 45

Glosa ma charakter krytyczny, przy czym zastrzeżenia glosatora dotyczą głównie argumentacji Sądu Najwyższego.

Autor stwierdził, że podstawę odpowiedzialności podmiotów, które nie dokonują naruszeń bezpośrednio, ale umożliwiają to dzięki oferowanym usługom (naruszenia pośrednie), stanowić może art. 422 k.c. Wyraził zapatrywanie, że przewidziana w nim odpowiedzialność za pomocnictwo powinna być zależna od winy umyślnej pomocnika. Zakwestionował natomiast trafność odwołania się przez Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie do przesłanki związku przyczynowego. Podniósł następnie, że przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną

(Dz.U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.), w tym art. 14 i 15, nie mogą być podstawą żadnej odpowiedzialności, lecz jedynie odpowiedzialność ograniczającą lub uzależniającą od dodatkowych przesłanek. Ich stosowanie możliwe jest zaś dopiero po ustaleniu norm prawnych mogących stanowić podstawę odpowiedzialności (np. art. 23 i 24 w zw. z art. 422 k.c.). W konkluzji glosator uznał za niezasadne powołanie się przez Sąd Najwyższy na przepisy wskazanej ustawy.

W dalszej części opracowania komentator podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, który nie dostrzegł podstaw prawnych dla istnienia w prawie polskim ogólnego obowiązku zabezpieczenia dostępu do sieci teleinformatycznych. Pogląd ten uzupełnił podnosząc, że niezabezpieczenie sieci samo w sobie nie stanowi naruszenia dobra osobistego, lecz może być rozważane jedynie jako ewentualne pomocnictwo w naruszeniu.

M.P.

*

Sprawca wypadku komunikacyjnego, wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 w związku z art. 39 pkt 5 k.k.), może domagać się od ubezpieczyciela – na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów – zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego.

(uchwała z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 31/11, J. Gudowski, T. Bielska-Sobkowicz, K. Strzelczyk, OSNC 2012, nr 3, poz. 30; BSN 2011, nr 7, s. 9; OSP 2012, nr 4, poz. 43; Rej. 2011, nr 9, s. 146)

Glosa

Marcina Krajewskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 4, poz. 43

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor wyraził zapatrywanie, że ubezpieczonemu generalnie przysługuje w stosunku do ubezpieczyciela roszczenie o to, aby ten spełnił świadczenie odszkodowawcze na rzecz poszkodowanego. Sprzeciwił się następnie stanowisku,

że obowiązek o charakterze karnym zastępuje cywilnoprawne roszczenie odszkodowawcze, wskazując, iż w takiej sytuacji interesy poszkodowanego mogłyby zostać naruszone. Przyjął, że z chwilą powstania obowiązku o charakterze karnym zobowiązanie cywilne i karne istnieją równolegle. Dodał, że orzeczenie sądu karnego wywołuje przy tym podwójny skutek i jednocześnie jest orzeczeniem o roszczeniu cywilnym. Uznał przy tym, że orzeczenie takie nie skutkuje wygaśnięciem bezpośredniego roszczenia poszkodowanego przeciwko ubezpieczycielowi. Zauważył, że akceptacja dla odmiennego poglądu oznaczałaby dla poszkodowanego w wielu wypadkach utratę jedynej realnej możliwości uzyskania odszkodowania, a ponadto orzeczenie przez sąd karny obowiązku naprawienia szkody nie jest orzeczeniem o pozbawieniu ubezpieczonego ochrony ubezpieczeniowej. Swoje uwagi glosator uzupełnił twierdzeniem, że powstanie obowiązku o charakterze karnym nie może zwiększyć zakresu roszczeń wynikających z umowy ubezpieczenia.

W dalszej części opracowania komentator podniósł, że pomimo równoległego istnienia obowiązku naprawienia szkody o charakterze cywilnym oraz karnym, szkoda może zostać naprawiona tylko raz, a poszkodowany nie może uzyskać podwójnej kompensaty. W konkluzji stwierdził, że zaspokojenie poszkodowanego przez ubezpieczonego oznacza wykonanie przez niego cywilnoprawnego obowiązku odszkodowawczego. Dodał, że ubezpieczony w takiej sytuacji może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia od ubezpieczyciela, czemu nie stoi na przeszkodzie fakt, iż odpowiedzialności cywilnoprawnej towarzyszyła również odpowiedzialność karna.

M.P.

*

Wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności (art. 292 k.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, D. Dończyk, T. Ereciński, J. Górowski, J. Gudowski, H. Pietrkowski, T. Wiśniewski, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 12, poz. 129; BSN 2011, nr 8, s. 6; Rej. 2011, nr 9, s. 146; Rej. 2011, nr 10, s. 182; NPN 2011, nr 3, s. 122)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Przegląd Sądowy 2012, nr 4, s. 117

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor wskazał, że art. 292 k.c. może być interpretowany dwojako. Na podstawie dyrektyw wykładni językowej można przyjąć, że zasiedzenie służebności gruntowej nie jest wyłączone w przypadku korzystania przez posiadacza służebności z trwałego i widocznego urządzenia wzniesionego przez właściciela nieruchomości „obciążonej”. W jego ocenie, wykładnia ta pomija całkowicie *ratio* zastrzeżenia w przepisie wymagania korzystania przez posiadacza służebności z trwałego i widocznego urządzenia.

Drugie możliwe rozumienie tego przepisu jest wynikiem zastosowania dyrektyw wykładni funkcjonalnej. Glosator stwierdził, że w konsekwencji przepis należałoby rozumieć tak, iż służebność gruntową można nabyć przez zasiedzenie tylko wtedy, gdy trwałe i widoczne urządzenie zostało wykonane przez posiadacza służebności, a nie przez właściciela nieruchomości, z której posiadacz korzysta w zakresie służebności bądź osobę trzecią niezainteresowaną zasiedzeniem służebności. W ocenie autora, tylko drugi rezultat wykładni da się w pełni pogodzić z konstytucyjną zasadą ochrony własności (art. 21 Konstytucji) oraz ujętą w kodeksie cywilnym zasadą ochrony i nienaruszalności prawa własności.

Przyjęcie tego rygorystycznego stanowiska prowadzi do istotnego ograniczenia możliwości zasiedzenia służebności gruntowej. W ocenie autora, nie wydaje się to jednak rozwiązaniem szczególnie krzywdzące, gdyż zasiedzenie ograniczonych praw rzeczowych w ogóle jest, z woli ustawodawcy, dopuszczone w bardzo wąskim zakresie.

Aprobując stanowisko zajęte w glosowanej uchwale, autor wskazał, że przeważało ono zarówno w doktrynie, jak i w judykaturze. Zwrócił również uwagę na stanowisko pośrednie wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 kwietnia 2002 r., V CKN 972/00 (OSP 2003, nr 7–8, poz. 100), w którym przyjęto, że nie jest konieczne, aby trwałe i widoczne urządzenie wykonał korzystający z niego właściciel nieruchomości władnącej, byleby tylko urządzenie to nie było wykonane przez właściciela nieruchomości obciążonej.

E.S.

Glosa**Michała Warcińskiego**, Przegląd Sądowy 2012, nr 4, s. 126

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor stwierdził, że uchwała Sądu Najwyższego wzmacnia dotychczasową przeważającą linię orzecniczą i usuwa pojawiające się w praktyce wątpliwości związane z przesłanką wzniesienia urządzenia przez posiadacza służebności. Wskazał jednak, że z teoretycznego punktu widzenia uzasadnienie komentowanego orzeczenia nie przekonuje, co w szczególności dotyczy argumentacji odwołującej się do wykładni historycznej oraz funkcjonalnej. Za trafny uznał pogląd, że wzniesienie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza służebności nie ma znaczenia dla zasiedzenia służebności gruntowej.

Zwrócił uwagę, że wykładnia językowa, funkcjonalna, systemowa, a nawet historyczna, usuwają wątpliwości związane z art. 292 k.c. i wskazują, iż wzniesienie urządzenia przez posiadacza służebności nie jest konieczną przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej. Jej wymaganie, niemające podstaw w ustawie, jedynie komplikuje normatywny kształt instytucji zasiedzenia służebności gruntowej. W ocenie glosatora, Sąd Najwyższy, powołując się na konieczność ścisłego wykładania przepisów ograniczających własność, zastosował w gruncie rzeczy wykładnię zwężającą, a nie ścisłą art. 292 k.c.

E.S.

prawo cywilne procesowe

Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, dotyczącego wydania – na podstawie art. 479¹⁴ § 2 i art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. – postanowienia oddalającego wniosku o przeprowadzenie dowodów, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (art. 162 k.p.c.).

(uchwała z dnia 22 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 103; BSN 2008, nr 6, s. 13)

Glosa

Piotra Ostapy, Palestra 2012, nr 3–4, s. 176

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że uchybienia procesowe, o których mowa w art. 162 k.p.c., nie mogą dotyczyć postanowień zaskarżalnych. Za wątpliwy uznał natomiast pogląd, zgodnie z którym wymieniony przepis odnosi się również do postanowień, które mogą być przez sąd w każdej chwili zmienione lub uchylone, nie dotyczy zaś tych, które wiążą organ orzekający. Podniósł, że krytykowane zapatrywanie nie znajduje oparcia w wykładni literalnej omawianego przepisu i nie przekonuje w konfrontacji z praktyką sądową. Jako nieczytelne dla strony niereprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika ocenił powiązanie przez Sąd Najwyższy obowiązku zgłoszenia przez stronę zastrzeżenia do protokołu z uprawnieniem do wnioskowania o kontrolę postanowienia dowodowego mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy przed sądem drugiej instancji. Zauważył, że celowość stosowania art. 162 k.p.c. do postanowień dowodowych powinna być analizowana przez pryzmat art. 380 k.p.c., którego wykładnia nie pozwala na twierdzenie, iż warunkiem dokonania na jego podstawie kontroli jest zwrócenie przez stronę uwagi na uchybienie sądu. Dodał, że formułowanie takiego warunku może ograniczać stronie prawo do obrony.

M.P.

Świadczenie uiszczone na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia zobowiązującego do łożenia na rzecz małżonka kosztów utrzymania rodziny nie podlega zwrotowi jako świadczenie nienależne (art. 410 k.c.) w razie prawomocnego oddalenia w wyroku rozwodowym jego żądania zasądzenia alimentów na podstawie art. 60 k.r.o.

(uchwała z dnia 20 października 2010 r., III CZP 59/10, I. Koper, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 5, poz. 52; BSN 2010, nr 10, s. 8; MoP 2011, nr 10, s. 540; Rodzina i Prawo 2011, nr 19, s. 92)

Glosa

Michała Łżykowskiego, Polski Proces Cywilny 2012, nr 2, s. 333

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor glosy podkreślił, że funkcje postanowień wydawanych na podstawie art. 443 k.p.c. wykraczała poza ramy tradycyjnego zabezpieczenia, sprawiając, że regulacja zawarta w tym przepisie nabierała charakteru materialnoprawnego, który niejako uzupełniał lub zastępował na czas trwania postępowania rozwodowego normę wyrażoną w art. 27 i nast. k.r.o. W wyniku nowelizacji, w wyniku której uchylono art. 443 k.p.c., podstawą prawną postanowień o charakterze tymczasowym stały się art. 730–757 k.p.c.

Uzupełniając argumentację zawartą w uzasadnieniu omawianej uchwały glosator wskazał na konieczność odwołania się do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Wskazał, że w obecnym stanie prawnym w sprawach o zaspokojenie potrzeb rodziny orzeczenie na czas trwania postępowania w sprawie o rozwód lub separację zapada w trybie zabezpieczenia, a zatem wydany wyrok wydany w sprawie tego okresu nie obejmuje. Glosator podkreślił, że w razie oddalenie powództwa nie można zatem twierdzić, iż odpadła podstawa świadczenia, o którym mowa w art. 410 k.c. Na wsparcie tej tezy autor przytoczył art. 445 § 2 i 3 k.p.c., zgodnie z którym świadczenia wyegzekwowane na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu, nie podlegają zwrotowi w przypadku oddalenia powództwa o rozwód lub oddalenia powództwa o alimenty.

W dalszej części glosy autor odniósł się do zmian dotyczących celów i funkcji postępowania zabezpieczającego. Uznał, że w określonych przypadkach zabezpieczenie roszczenia może nie różnić się w sposobie od zaspokojenia roszczenia, a wydane w postępowaniu zabezpieczającym orzeczenie może antycypować orzeczenie co do meritum. Podkreślił zmianę postępowania zabezpieczającego, w której ustawodawca wprowadził określenie „osiągnięcie celu postępowania”, które ze względu na dużą pojemność pojęciową uczyniło zbędnym istnienie art. 443 k.p.c., natomiast w tekście przepisów art. 445 i 445¹ k.p.c. wystarczyło umieszczenie odwołania do przepisów postępowania zabezpieczającego. Ostatecznie autor wyraził pogląd, że w obecnym stanie prawnym istnieje podstawa do twierdzenia, że w postępowaniu zabezpieczającym mamy do czynienia z dochodzeniem oraz zasądzeniem roszczenia.

Głosowaną uchwałę omówiła także B. Janiszewska w opracowaniu „Zwrot kwoty uiszczonej tytułem zabezpieczenia roszczenia alimentacyjnego na czas trwania procesu o rozwód” (R.Pr. 2011, nr 2, s. 86).

M.L.

*

Kopia odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika wnioskodawcy będącego radcą prawnym, może stanowić podstawę nadania klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela na podstawie art. 788 § 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2010 r., III CZP 94/10, K. Strzelczyk, M. Szulc, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 9, poz. 91; BSN 2010, nr 12, s.12; Rej. 2011, nr 2, s. 151; NPN 2010, nr 4, s. 117; Rej. 2011, nr 11, s. 132)

Glosa

Tomasza Szanciły, Monitor Prawniczy 2012, nr 8, s. 239

Glosator zaaprobował stanowisko zajęte w tezie głosowanej uchwały. Zauważył, że jest ono wspierane także w obecnym orzecznictwie sądów powszechnych, o czym świadczy np. postanowienie Sądu Apelacyjnego we

Wrocławiu z dnia 23 września 2010 r., I ACz 1229/10 (OSAW 2011, nr 1, poz. 208). Zaznaczył również, że komentowana uchwała dotyczy stanu prawnego, który wytworzył się od dnia 1 stycznia 2010 r. w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz.U. Nr 216, poz. 1676 ze zm.). W stanie prawnym obowiązującym przed tym dniem należało przyjmować, że kopia dokumentu poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika strony będącego radcą prawnym lub adwokatem nie mogła stanowić podstawy do nadania klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. Stanowisko to stało się jednak nieaktualne w wyniku nowelizacji art. 129 k.p.c.; zgodnie z jego obecnym brzmieniem, zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Przepis ten ma zastosowanie do postępowania klauzulowego, co wynika z art. 13 § 2 k.p.c., nakazującego odpowiednie stosowanie przepisów o procesie także w innych rodzajach postępowań, a jednym z nich jest właśnie postępowanie klauzulowe.

Autor glosy zwrócił także uwagę na fakt, że poświadczenie za zgodność z oryginałem nie może przybrać dowolnej formy. W art. 4 ust. 1b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188) i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65) zawarto rozwiązanie, zgodnie z którym – odpowiednio – adwokat lub radca prawny mają prawo sporządzania poświadczeń odpisów dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem w zakresie określonym odrębnymi przepisami, z tym że poświadczenie powinno zawierać podpis adwokata lub radcy prawnego, datę i oznaczenie miejsca jego sporządzenia, a na żądanie również godzinę dokonania czynności. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne, tj. dopiski, poprawki lub uszkodzenia, adwokat lub radca prawny stwierdza to w poświadczeniu. Oznacza to, że tylko poświadczenia spełniające wymagania określone we wskazanych przepisach mogą stanowić podstawę do uznania, że chodzi o dokument, o jakim mowa w art. 129 k.p.c., zatem jedynie dokument poświadczony przez pełnomocnika w taki sposób spełnia wymagania określone w art. 788 § 1 k.p.c.

R.N.

Możliwe jest odwołanie oświadczenia procesowego strony o cofnięciu pozwu i zrzeczeniu się roszczenia (art. 203 § 1 k.p.c.) z powołaniem się na błąd (art. 84, 86, i 88 k.c.) jedynie do czasu uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania przewidzianego w art. 203 § 4 k.p.c.).

(wyrok z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 252/10, M. Bączyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 60; BSN 2011, nr 4, s. 10; MoP 2011, nr 24, s.1334; Rej. 2011, nr 6, s. 180)

Glosa

Piotra Rylskiego, Polski Proces Cywilny 2012, nr 2, s. 339

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podzielił stanowisko Sądu Najwyższego i zamieścił dodatkowe argumenty potwierdzające jego trafność. Zauważył, że w rozpoznawanej sprawie odwołanie oświadczenia o cofnięciu pozwu i zrzeczeniu się roszczenia nastąpiło niemal rok po wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania, które już się uprawomocniło i w takiej sytuacji uwzględnienie odwołania nie było możliwe. Dodał jednak, że – wbrew stwierdzeniu zawartemu w uzasadnieniu glosowanego orzeczenia – cezurę czasową dopuszczalności odwołania czynności procesowej stanowi uprawomocnienie się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, a nie samo jego wydanie.

Uznał także za trafny – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – pogląd Sądu Najwyższego o nieskuteczności odwołania czynności procesowej dokonanej przez powoda. Podniósł, że cofnięcie czynności procesowej może być dokonane wyłącznie w toku postępowania i – co do zasady – wobec sadu. Tymczasem w omawianej sprawie odwołanie oświadczenia o cofnięciu pozwu i zrzeczeniu się roszczenia nastąpiło tylko w stosunku do pozwanego, poza procesem, jeszcze przed wytoczeniem ponownego powództwa, co przesądza, że czynność ta nie jest w ogóle czynnością procesową.

W dalszej części glosy autor zaakceptował pogląd Sądu Najwyższego o wyłącznie prawnoprosesowym charakterze czynności odwołania cofnięcia pozwu ze

zrzeczeniem się roszczenia, gdyż charakter czynności polegającej na odwołaniu czynności dzieli los prawny czynności podlegającej odwołaniu. Zauważył, że w literaturze dominuje ugruntowany i jednolity pogląd, iż samo cofnięcie pozwu jest wyłącznie czynnością procesową. Glosator zakwestionował jednak pogląd Sądu Najwyższego o podwójnym – procesowym i materialnoprawnym – skutku zrzeczenia się roszczenia. Stwierdził, że przedmiotem zrzeczenia się jest jedynie roszczenie procesowe, a nie samo prawo materialne dochodzone w procesie.

Skoro cofnięcie pozwu oraz zrzeczenie się roszczenia stanowią czynności procesowe, to nie jest możliwe usunięcie ich wadliwości przez powołanie się na błąd, ale wyłącznie przez odwołanie tej czynności procesowej; metody usuwania wadliwości czynności prawa materialnego nie mogą mieć zastosowania do czynności procesowych.

Komentator opisał następnie skutki prawidłowego cofnięcia pozwu i zrzeczenia się roszczenia oraz podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że sąd rozpoznający sprawę ponownie nie był uprawniony do badania merytorycznych okoliczności sprawy i trafnie ograniczył swą kognicję do ustalenia tożsamości przedmiotu i podmiotów ponownego sporu, a także faktu zrzeczenia się roszczenia w poprzedniej sprawie. Prawidłowo zatem zostało oddalone powództwo z powodu skutecznego zrzeczenia się roszczenia, a nie – jak przyjął sąd drugiej instancji – niewystąpienia przesłanki błędu oświadczenia powódki.

Autor podniósł na marginesie, że Sąd Najwyższy – wobec braku potrzeby – nie rozważał kwestii związanych z ponownym wniesieniem powództwa na skutek pojawienia się nowych okoliczności (*causa superveniens*).

E.S.S.

ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE

art. 47 k.c., prawo górnicze

Pod rządami dekretu z 6 maja 1953 r. - Prawo górnicze (jedn. tekst: Dz.U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12 ze zm.), przed rozszerzeniem pojęcia „kopalin” przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 czerwca 1978 r. w sprawie objęcia przepisami tego prawa wydobywania kopalin nie wymienionych w tym prawie oraz w sprawie wydobywania kopalin przez posiadacza gruntu na własne potrzeby (Dz.U. Nr 15, poz. 65), żwir i piasek w złożach lądowych były częścią składową nieruchomości (art. 9 dekretu z dnia 11 października 1946 r. - Prawo rzeczowe, Dz.U. Nr 57, poz. 319 ze zm. i art. 47 k.c.).

(wyrok z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 576/09, T. Wiśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 120 k.c., art. 455 k.c., art. 483 k.c.

Roszczenie wynikające z zobowiązania bezterminowego, obejmującego zapłatę kary umownej, staje się wymagalne w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. w związku z art. 455 k.c.).

Prawna możliwość spełnienia świadczenia od dłużnika powstaje po stronie wierzyciela z chwilą, kiedy ma on obiektywną możliwość uzyskania wiedzy o naruszeniu postanowień umowy, do których odnosi się kara umowna.

(wyrok z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 282/10, K. Strzelczyk, D. Dończyk, M. Romańska)

*

art. 172 k.c.

Dopuszczalne jest nabycie przez zasiedzenie wyłącznie istniejącego prawa użytkowania wieczystego.

(postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 446/10, M. Wysocka, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 285 k.c.

Dopuszczalne jest obciążenie nieruchomości wspólnej służebnością gruntową na rzecz każdoczesnego właściciela nieruchomości lokalowej, z którą udział w nieruchomości wspólnej jest związany.

(postanowienie z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 272/10, K. Strzelczyk, D. Dończyk, M. Romańska)

*

art. 442¹ k.c.

Przewidziany w art. 442¹ § 1 k.c. początek biegu przedawnienia rozpoczyna się od chwili, w której poszkodowany dowiedział się z miarodajnych

i kompetentnych źródeł o istnieniu określonego typu choroby (np. wirusowe zapalenie wątroby) i jej konsekwencjach dla własnego zdrowia.

(wyrok z dnia 12 maja 2011 r., III CSK 236/10, M. Kocon, M. Bączyk, D. Dończyk)

*

art. 445 k.c., art. 448 k.c.

Roszczenie o zadośćuczynienie przewidziane w art. 19a ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.) w związku z art. 448 k.c. ma charakter samodzielny i niezależny od roszczenia z art. 445 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 22 września 2011 r., V CSK 401/10, L. Walentynowicz, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 509 k.c.

Przedmiotem przelewu może być wierzytelność przyszła warunkowa.

(wyrok z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 422/10, K. Pietrzykowski, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster)

*

art. 10 u.k.w.h.

Usunięcie niezgodności pomiędzy stanem jawnym z księgi wieczystej i stanem prawnym rzeczywistym określonej nieruchomości (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst:

Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) może polegać także na wykreśleniu prawa i zamknięciu księgi wieczystej, jeżeli ujawnione w niej prawo (np. prawo własności wyodrębnionego lokalu) w ogóle nie powstało.

(wyrok z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 536/10, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, D. Zawistowski)

*

art. 65 u.k.w.h.

Nie jest dopuszczalne obciążenie hipoteką części ułamkowej nieruchomości, jeżeli właścicielowi przysługuje prawo własności do całej nieruchomości.

(postanowienie z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 533/10, D. Zawistowski, J. Górowski, I. Koper)

*

art. 42 Pr.spółdz., art. 58 k.c.

Żądanie uchylenia uchwały organu spółdzielni podlega ocenie na podstawie art. 42 § 3 i § 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.); art. 58 k.c. nie ma w tej sprawie zastosowania.

(wyrok z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 620/10, D. Zawistowski, Z. Kwaśniewski, M. Romańska)

*

art. 1 Pr.aut.

Wprowadzenie do utworu o charakterze naukowym zmian polegających na usunięciu niektórych tez, podyktowane względami merytorycznymi,

zaproponowanych przez innego współautora może mieć charakter działalności twórczej.

(wyrok z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 527/10, D. Zawistowski, J. Górowski, I. Koper)

*

art. 373 Pr.u.n.

Osoba żądająca wydania orzeczenia na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) powinien udowodnić winę zobowiązanego w złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości po terminie ustawowym.

(postanowienie z dnia 13 maja 2011 r., V CSK 352/10, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, M. Romańska)

*

Fundusze, agencje

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 264 ze zm.), do Agencji tej przeszły środki finansowe i inne mienie dotychczasowego Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa oraz ze względu na celowy charakter Funduszu, związane z jego majątkiem zobowiązania i wierzytelności.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 161/10, M. Sychowicz, W. Katner, M. Kocon)

*

Prawo telekomunikacyjne

Pojęcie wniosku, o którym mowa w art. 140 ust. 3 ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 73, poz. 852 ze zm.), odnosi się do złożenia wniosku o udostępnienie korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych, a nie wniosku o wybudowanie sieci czy linii telekomunikacyjnej, która zezwala właścicielowi nieruchomości na korzystanie z urządzeń telekomunikacyjnych.

(wyrok z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 634/10, D. Zawistowski, Z. Kwaśniewski, M. Romańska)

*

art. 2 k.p.c., art. 132 u.g.n.

Artykuł 132 ust. 3a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) wyłącza drogę sądową w sprawie o dokonania waloryzacji odszkodowania w razie uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji, która stanowiła podstawy wypłaty odszkodowania.

(wyrok z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 483/10, D. Zawistowski, J. Górowski, I. Koper)

*

art. 98 k.p.c.

Powołanie w zażaleniu przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu niewłaściwej podstawy prawnej zaskarżenia, z przedstawieniem nieprawdziwych faktów, nie pozwala na uznanie takiej pomocy prawnej za działanie profesjonalne uzasadniające przyznanie wynagrodzenia od Skarbu Państwa.

(postanowienie z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 60/11, L. Walentynowicz, M. Romańska, K. Tyczka-Rote)

*

art. 182 k.p.c., art. 823 k.p.c.

Do skutków prawnych umorzenia egzekucji sądowej *ex lege* (art. 823 k.p.c.) ma zastosowanie przepis art. 182 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

(wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 439/10, M. Wysocka, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 192 k.p.c., art. 225 k.c.

Do czasu wydania ostatecznej decyzji komunalizacyjnej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), Skarb Państwa, ujawniony w księdze wieczystej jako właściciel nieruchomości, jest legitymowany do dochodzenia od jej posiadacza roszczeń przewidzianych w art. 225 w związku z art. 224 § 2 k.c. Z chwilą wydania decyzji komunalizacyjnej następuje z mocy prawa sukcesja procesowa gminy, która wstępuje do sprawy w miejsce Skarbu Państwa.

(wyrok z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 285/10, I. Gromska-Szuster, J. Górski, K. Pietrzykowski)

*

art. 199 k.p.c.

Tożsamość żądań uzasadniająca odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. rozumieć należy jako zwrócenie się do sądu

o rozstrzygnięcie konkretnego, tożsamego w każdym aspekcie problemu prawnego wyrosłego na gruncie tych samych faktów.

(postanowienie z dnia 1 czerwca 2011 r., II CSK 427/10, H. Pietrkowski, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote)

*

art. 379 k.p.c.

Przyczyna nieważności postępowania, polegająca na wydaniu wyroku przez sędziego, który brał udział w rozpoznaniu sprawy w instancji niższej, zachodzi w wypadku udziału tego sędziego w instancji nie tylko w znaczeniu bezpośrednim niższej (art. 379 pkt 4 w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.).

(wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 457/10, M. Wysocka, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 380 k.p.c.

Artykuł 380 k.p.c. ma zastosowanie przy rozpoznawaniu przez Sąd Najwyższy zażalenia strony na odrzucenie nieopłaconej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w następstwie wydania niezaskarżalnego postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych.

(postanowienie z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 25/11, L. Walentynowicz, B. Ustjanicz, M. Kocon)

*

art. 384 k.p.c.

W sprawach o rozgraniczenie ma zastosowanie zakaz *reformationis in peius*.

*(postanowienie z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CSK 256/10, M. Kocon,
K. Tyczka-Rote, K. Zawada)*

*

art. 394¹ k.p.c.

Od orzeczenia, którego przedmiotem są nieuiszczone koszty sądowe ponoszone tymczasowo przez Skarb Państwa, nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

*(postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CZ 4/11, M. Wysocka, M. Bączyk,
H. Wrzeszcz)*

Artykuł 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności.

(postanowienie z dnia 11 maja 2011 r., I CZ 128/10, T. Wiśniewski)

*

art. 398¹ k.p.c.

Od tego samego orzeczenia strona może wnieść skutecznie tylko jedną skargę kasacyjną.

(wyrok z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 397/10, T. Wiśniewski, T. Bielska-Sobkowicz, H. Wrzeszcz)

*

art. 398¹ k.p.c., art. 767⁴ k.p.c.

Od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 20 maja 2011 r., III CZ 28/11, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, M. Kocon)

*

art. 519¹ k.p.c.

W sprawie o umorzenie akcji na podstawie przepisów dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 1948 r. Nr 28, poz. 190) skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 20 maja 2011 r., III CSK 47/11, D. Zawistowski)

*

art. 520 k.p.c.

W sprawie o zasiedzenie, w której uczestnik żąda oddalenia wniosku, zachodzi sprzeczność interesów uczestników postępowania, uzasadniająca rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zgodnie z art. 520 § 3 zdanie pierwsze k.p.c.

(postanowienie z dnia 29 maja 2011 r., III CZ 27/11, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, M. Kocon)

Sprzeczność interesów uczestników postępowania nieprocesowego w sprawie z zakresu prawa rodzinnego polegająca na dążeniu wnioskodawcy do uwzględnienia wniosku przy opozycji sprzeciwiającego się temu uczestnika postępowania może uzasadniać – w razie oddalenia wniosku – nałożenie całości kosztów postępowania na wnioskodawcę.

(postanowienie z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 55/11, H. Pietrkowski, I. Koper, D. Zawistowski)

art. 40 Pr.u.s.p., art. 394¹ k.p.c.

Zażalenie sędziego orzekającego na udzielenie przez sąd odwoławczy wytyku na podstawie art. 40 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) jest niedopuszczalne.

*(postanowienie z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 35/11, L. Walentynowicz,
M. Romańska, K. Tyczka-Rote)*

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2012, NR B

W sprawie, w której wnioskodawca – będący jednym ze współwłaścicieli nieruchomości gruntowej – powołuje się na posiadanie całej nieruchomości i domaga się stwierdzenia zasiedzenia udziałów należących do pozostałych współwłaścicieli, nie ma zastosowania domniemanie samoistności posiadania (art. 339 k.c.).

(postanowienie z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, D. Dończyk, M. Bączyk, B. Myszka, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24)

*

Jeśli świadczenie nie jest oznaczone, zobowiązanie nie istnieje.

(wyrok z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 206/10, D. Dończyk, M. Bączyk, B. Myszka, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 25)

*

Postępowanie apelacyjne toczące się przed sądem drugiej instancji po uchyleniu wyroku tego sądu przez Sąd Najwyższy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania nie jest nowym, drugim postępowaniem apelacyjnym w rozumieniu § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

(postanowienie z dnia 6 kwietnia 2011 r., I CZ 108/10, K. Strzelczyk, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 26)

*

Zapłata przez posiadacza właścicielowi wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości wyłącza możliwość uznania tego posiadania za samoistne.

(postanowienie z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, K. Pietrzykowski, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 27)

*

Odpowiednim – w rozumieniu art. 145 § 1 k.c. – jest taki dostęp do drogi publicznej, który pozwala właścicielowi korzystać z całej nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem.

(postanowienie z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CSK 317/10, L. Walentynowicz, B. Ustjanicz, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 28)

*

Prawo żądania rozwiązania użytkowania wieczystego przed upływem ustalonego okresu (art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm., w związku z art. 240 k.c.) nie ulega przedawnieniu.

(wyrok z dnia 15 kwietnia 2011 r., II CSK 473/10, I. Koper, G. Misiurek, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 29)

*

Korzyści współwłaścicieli z tytułu posiadania lokalu we wspólnej nieruchomości nie są pożytkami ani innymi przychodami z rzeczy wspólnej w rozumieniu art. 207 k.c.

(postanowienie z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CSK 191/10, M. Kocon, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 30)

*

W sprawie o zniesienie współwłasności nieruchomości obciążonej hipoteką sąd – przyznając tę nieruchomość jednemu z uczestników – powinien określić jej wartość z uwzględnieniem obciążenia hipotecznego.

(postanowienie z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CSK 661/10, B. Myszka, T. Bielska-Sobkowicz, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 31)

*

Sprawa o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim została ustanowiona (art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203 ze zm.), jest sprawą z zakresu prawa osobowego w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CZ 21/11, B. Myszka, T. Bielska-Sobkowicz, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 32)

*

Zgoda osoby, przeciwko której toczy się postępowanie karne, na ujawnienie w prasie jej danych osobowych może być udzielona w sposób dorozumiany.

(wyrok z dnia 29 kwietnia 2011 r., I CSK 509/10, W. Katner, M. Romańska, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 33)

*

Sprawa o zwrot nieprawidłowo wykorzystanych lub przekazanych środków otrzymanych przez beneficjenta na podstawie umowy o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Narodowego Planu Rozwoju, zawartej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.) albo ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) należy do drogi sądowej.

(wyrok z dnia 6 maja 2011 r., II CSK 520/10, K. Pietrzykowski, W. Katner,

K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 34)

*

Stosując art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. Nr 17, poz. 70 ze zm., art. 54 ust. 2 według jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), sąd uwzględnia moc wiążącą ostatecznej decyzji stwierdzającej nieważność lub niegodność z prawem decyzji o odmowie przyznania prawa własności czasowej byłemu właścicielowi gruntów objętych dekretem z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 278 ze zm.).

(wyrok z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 332/10, K. Zawada, Z. Kwaśniewski, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 35)

*

Sama przynależność danej osoby do kategorii osób publicznych, bez wykazania bezpośredniego związku publikowanych informacji z jej działalnością publiczną, nie zwalnia na podstawie art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) z obowiązku uzyskania zgody na publikację dotyczącą prywatnej sfery życia tej osoby.

(wyrok z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 497/10, K. Zawada, Z. Kwaśniewski, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 36)

*

Opłata sądowa jest uiszczona także wtedy, gdy strona uiściła ją przed wniesieniem do sądu pisma podlegającego tej opłacie (art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

(postanowienie z dnia 20 maja 2011 r., III CZ 26/11, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 37)

*

Przejście udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w drodze dziedziczenia powinno być wykazane wobec spółki postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia (art. 187 k.s.h. i art. 1027 k.c.).

(wyrok z dnia 26 maja 2011 r., III CSK 221/10, K. Strzelczyk, W. Katner, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 38)

*

Brak odpowiedniej reakcji na skargi o złym samopoczuciu zawodnika przygotowującego się do zawodów (paraolimpiady) oraz na jego zasłabnięcie w czasie treningu lub sprawdzianu może powodować – na podstawie art. 415 k.c. – odpowiedzialność trenera za szkodę, jakiej doznał zawodnik w wyniku niewykrycia w odpowiednim czasie choroby, na którą cierpiał i która uniemożliwiała mu dalsze uprawianie wybranej dyscypliny sportu.

Odpowiedzialność tę – na podstawie art. 50 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej w brzmieniu sprzed ogłoszenia tekstu jednolitego (Dz.U. Nr 25, poz. 113 ze zm.) w związku z art. 429 lub 430 k.c. – może ponosić także inna osoba fizyczna lub prawna, odpowiedzialna za przygotowanie treningu i powierzenie go osobie niemającej wymaganych kwalifikacji i niereagującej odpowiednio na zgłoszone lub zaawansowane dolegliwości zawodnika.

(wyrok z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 314/10, I. Gromska-Szuster, J. Górowski, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 39)

*

Powód może żądać na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia, że oświadczenie woli pozwanego o wypowiedzeniu umowy jest bezskuteczne.

(wyrok z dnia 10 czerwca 2011 r., II CSK 568/10, H. Pietrzowski, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 40)

*

Pojęcie wniosku, o którym mowa w art. 140 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), odnosi się do złożenia wniosku o udostępnienie korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych, a nie wniosku o wybudowanie sieci lub linii telekomunikacyjnej, która umożliwia właścicielowi nieruchomości korzystanie z urządzeń telekomunikacyjnych.

(wyrok z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 634/10, D. Zawistowski, Z. Kwaśniewski, M. Romańska, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 41)

*

Nieosiągnięcie celu umowy o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego z przyczyn leżących po stronie właściciela nieruchomości (gminy) nie uzasadnia roszczenia przewidzianego w art. 410 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 533/10, J. Górowski, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 42)

*

Domniemanie zgodności prawa jawnego z księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest domniemaniem wzruszalnym; wpis prawa własności ma charakter deklaracyjny i może zostać obalony nie tylko w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, ale także w każdym postępowaniu, w którym kwestia ta stanowi przesłankę rozstrzygnięcia.

(wyrok z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 555/10, J. Górowski, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 43)

*

Dopuszczalne jest obciążenie nieruchomości wspólnej służebnością gruntową na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości lokalowej, z którą jest związany udział w nieruchomości wspólnej.

(postanowienie z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 272/10, K. Strzelczyk,

D. Dończyk, M. Romańska, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 44)

*

Do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie (art. 292 w związku z art. 305⁴ k.c.) nie jest niezbędne, aby widoczne elementy trwałego urządzenia będącego przedmiotem korzystania przez przedsiębiorcę przesyłowego znajdowały się na nieruchomości, którą ma obciążać ta służebność.

(postanowienie z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, T. Wiśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 45)

*

Domniemanie przewidziane w art. 339 k.c. dotyczy także posiadania przez poprzedniego posiadacza.

(postanowienie z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 281/11, T. Wiśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 46)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2012, NR 6

Budynek wzniesiony przez dzierżawcę na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste stanowi własność wieczystego użytkownika.

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 60/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 66)

*

Wierzyciel akcjonariusza spółki akcyjnej ma legitymację do zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy zagrażającej możliwości zaspokojenia z zajętych w toku egzekucji akcji (art. 910-2 § 1 k.p.c.) także wtedy, gdy ustanowiono zarządcę na podstawie art. 910-2 § 2 k.p.c. Do wierzyciela i zarządcy ma zastosowanie art. 425 § 1-3 k.s.h.

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 64/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 67)

*

Przebudowanie samodzielnego lokalu mieszkalnego przez przyłączenie do niego części wspólnych nieruchomości może prowadzić do powstania nowej nieruchomości lokalowej i zmiany dotychczasowych udziałów w nieruchomości wspólnej członków wspólnoty stosownie do art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.).

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 65/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 68)

*

Roszczenie przedsiębiorcy o zwrot nienależnie pobranej opłaty z tytułu wydania karty pojazdu, uiszczonej w związku z rejestracją pojazdu sprowadzonego w ramach działalności gospodarczej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej, nie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c.

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 67/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 69)

*

Przyznanie przez sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego jednemu z małżonków własności niezabudowanej nieruchomości, nabytej uprzednio od gminy przez oboje małżonków na zasadzie wspólności majątkowej, nie powoduje wygaśnięcia prawa pierwokupu przysługującego gminie na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 71/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 70)

*

Rada nadzorcza banku spółdzielczego może wyznaczyć jednego z jej członków do czasowego pełnienia funkcji prezesa zarządu tego banku (art. 56 § 1 zdanie drugie ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.) bez potrzeby uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego, przewidzianej w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. Nr 19, poz. 1252 ze zm.). Wyznaczony prezes zarządu nie jest uprawniony do występowania

z wnioskiem o powołanie członków zarządu banku (art. 12 ust. 4 zdanie drugie tej ustawy).

(uchwała z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 76/11, G. Misiurek, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 6, poz. 71)

*

Pełnomocnik wierzyciela, składający do komornika za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego elektroniczne postępowanie upominawcze wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 797 § 2 w związku z art. 783 § 4 k.p.c., ma obowiązek wykazać swoje umocowanie w sposób określony w art. 89 § 1 i art. 126 § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 30 listopada 2011 r., III CZP 66/11, J. Gudowski, K. Tyczka-Rote, R. Dzięczek, OSNC 2012, nr 6, poz. 72)

*

Sposób sporządzania przez radcę prawnego poświadczeń odpisów dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem, określony w art. 6 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.), ma zastosowanie również do uwierzytelniania odpisu pełnomocnictwa (art. 89 § 1 k.p.c.).

(uchwała z dnia 30 listopada 2011 r., III CZP 70/11, J. Gudowski, K. Tyczka-Rote, R. Dzięczek, OSNC 2012, nr 6, poz. 73)

*

Nieważna jest umowa darowizny nieruchomości ukryta pod pozorną umową sprzedaży tej nieruchomości.

(uchwała z dnia 9 grudnia 2011 r., III CZP 79/11, J. Górski, M. Bączyk, R. Dzięczek, OSNC 2012, nr 6, poz. 74)

*

Prawo do niezakłóconego korzystania z energii elektrycznej nie jest dobrem osobistym.

(wyrok z dnia 7 grudnia 2011 r., II CSK 160/11, H. Pietrzkowski, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC 2012, nr 6, poz. 75)

*

Artykuł 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (jedn. tekst: Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687) nie stanowi podstawy powstania prawa do grobu.

(wyrok z dnia 9 grudnia 2011 r., III CSK 106/11, J. Górowski, M. Bączyk, R. Dziczek, OSNC 2012, nr 6, poz. 76)

*

Skupienie w osobie jednej ze stron – na skutek następstwa procesowego – roli powoda i pozwanego powoduje umorzenie postępowania w odniesieniu do tej osoby w zakresie dotyczącym roszczenia procesowego (jego części), które utraciło dwustronność. W pozostałym zakresie postępowanie z udziałem tej osoby może się toczyć.

(wyrok z dnia 14 grudnia 2011 r., III CSK 260/11, J. Gudowski, K. Tyczka-Rote, R. Dziczek, OSNC 2012, nr 6, poz. 77)

*

1. Jeżeli zbycie lokalu przez gminę było połączone z oddaniem w użytkowanie wieczyste gruntu w ułamkowej części, w sprawie o usunięcie niezgodności między ujawnionym w księdze wieczystej stanem prawnym nieruchomości, z której lokal wyodrębniono, a rzeczywistym stanem prawnym zachodzi współuczestnictwo konieczne właściciela gruntu oraz właściciela lokalu (art. 72 § 2 k.p.c.).

2. Jeżeli istnieją dwa sprzeczne tytuły własności nieruchomości w postaci ostatecznej decyzji administracyjnej i prawomocnego wyroku, sąd rozstrzyga spór o to, kto jest właścicielem nieruchomości.

(wyrok z dnia 25 stycznia 2012 r., V CSK 51/11, L. Walentynowicz, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 6, poz. 78)

*

Postępowanie w sprawie o rozwiązanie umowy użytkowania wieczystego może się toczyć tylko przeciwko wszystkim współużytkownikom wieczystym (art. 72 § 2 k.p.c.).

(wyrok z dnia 4 stycznia 2012 r., III CSK 140/11, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, A. Kozłowska, OSNC 2012, nr 6, poz. 79)

*

Brak formalny weksla w postaci niewskazania roku w dacie wystawienia weksla nie może być usunięty na podstawie okoliczności towarzyszących wystawieniu weksla, nie wynikających z jego treści.

(wyrok z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 296/11, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote, OSNC 2012, nr 6, poz. 80)

INFORMACJE

W dniu 26 kwietnia odbyła się narada izbowa, podczas której Paweł Grzegorzcyk i Karol Weitz, członkowie Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego, kontynuowali wystąpienie dotyczące zmian wprowadzonych do kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381). Tym razem swą uwagę poświęcili problematyce środków odwoławczych.

Po wystąpieniu doszło do ciekawej dyskusji, moderowanej przez Prezesa Sądu Najwyższego Tadeusza Erecińskiego, w której udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego Irena Gromska-Szuster, Marta Romańska, Tadeusz Wiśniewski, Iwona Koper, Józef Frąckowiak, Jacek Gudowski, Maria Szulc i Teresa Bielska-Sobkowicz, a także członek Biura Studiów i Analiz Tadeusz Zembrzuski.

*

W kwietniu jubileusz 20-lecia pracy zawodowej obchodziła pani Ewa Zawisza – starszy inspektor sądowy w Wydziale V.

Dane statystyczne – kwiecień 2012 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
2.	CSK	1401	287	314	-	25	4	39	-	208	38	1374
3.	CZP, w tym:	33	8	5	4	-	-	-	-	-	1	36
	art. 390 k.p.c.	25	8	4	3	-	-	-	-	-	1	29
	skład 7-miu	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	7
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	274	81	56	-	28	5	9	-	-	14	299
5.	CO, w tym	15	30	26	-	2	-	-	-	-	24	19
	art. 401 k.p.c.	5	-	2	-	-	-	-	-	-	2	3
	art. 45, 48 k.p.c.	10	30	24	-	2	-	-	-	-	22	16
6.	CSP	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7.	CNP	117	15	30	-	-	-	-	1	7	22	102
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	RAZEM	1842	422	432	4	55	9	48	1	215	100	1832

Spis treści

Uchwały.....	.....
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....	.....
Glosy	.....
Orzeczenia nie publikowane	.....
Orzeczenia opublikowane w OSNC-ZD 2012, nr B	.....
Orzeczenia opublikowane w OSNC 2012, nr 6	.....
Informacje.....	.....
Dane statystyczne.....	.....